

D. Ahsen Batur

Nail Tan

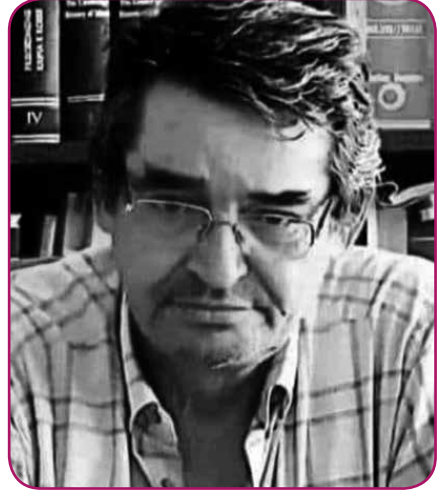
Türk dili ve tarihiyle ilgili çok sayıda eseri Rusça, Fransızca ve Arapçadan Türkçeye çeviren, Özbek Türkçesinden bazı edebî eserleri dilimize aktaran, kendisi de Türklük bilimi araştırmaları yapan D. Ahsen Batur, yaşadığı İstanbul'da tedavi gördüğü özel hastanede 1 Ağustos 2022 Pazartesi günü hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, 2 Ağustos 2022 Salı günü Edirnekapı Kozlu Mezarlık Camisi'nde kılınan öğle ve cemaat namazlarının ardından aynı mezarlıkta toprağa verildi.

Asıl adı Durmuş Batur olan yazar, 17 Ağustos 1954 tarihinde Niğde'de doğdu.

Liseyi İstanbul'da bitirdikten sonra İstanbul Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümünde yükseköğrenimini tamamladı. Gazetecilik ve çevirmenliği ana meslek olarak seçti. Çeşitli yayınevi ve kuruluşlarda çevirmenlik yaptı. Türk tarihine, Özbek edebiyatına ilgi duydu. Bu alanlarda araştırma ve yayım yapmak amacıyla 2003 yılında İstanbul'da Selenge Yayınevi'ni kurarak yönetimini üstlendi. Türk dili, tarihi ve Özbek edebiyatıyla ilgili 40'a yakın eseri Arapça, Fransızca ve Rusçadan çevirdi, Özbek Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktararak yayımladı. "Türk" kelimesinin, kavramının tarihî kökeni üzerine yaptığı araştırma sonucu yayımladığı *1200 Yıllık Sürgün: Türk Sözü'nün Hazin Serüveni* (2013) kitabı büyük ilgi gördü.

Başlıca kitapları tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

İnceleme/Araştırma: *1200 Yıllık Sürgün/Türk Sözü'nün Hazin Serüveni* (2013), *Kürdoloji Yalanları* (2012).

Çeviri, Özbek Türkçesinden Aktarma:

Ötgen Künler (Abdullah Kadiri'den, Roman, 1993), *Uluğbey'in Hazinesi* (Âdil Yakubov'dan, roman, 1993), *Köhne Dünya/İbni Sina'nın Romanı* (Âdil Yakubov'dan, roman, 1993), *Adalet Menzili* (Âdil Yakubov'dan, roman, 1993), *Unutulan Sahiller* (Ali Nur Kabul'den, 1998), *Turan'ın Alp Kızları/İpekyolu Efsaneleri* (Musina Galima'dan, 2001), *İslam Hümanizmi* (Marcel A. Boisard'tan, 2001), *Eski Türkler* (Lev Gumilev'den, 2002), *Hunlar* (Lev Gumilev'den, 2002), *Hazar Çevresinde Bin Yıl* (Lev Gumilev'den, 2002), *Sarı Dev'in Ölümü* (Hudayberdi Tahtabayev'den, 2003), *Eski Ruslar ve Büyük Bozkır Halkları* (Lev Gumilev'den, 2006), *Türklerin ve Tatarların Kökeni* (Mirfatih Z. Zekiyev'den, 2007), *Kim Bu Çerkesler* (N. M. Budayev'den, 2009), *Osmanlı'nın Sancılı Yıllarında Araplar* (Abdurrauf Sinno'dan, 2012), *En-Nücümü'z-Zahire/Parlayan Yıldızlar* (İbni Tagriberdi'den, 2013), *Nevâî/Türkçenin Kurucusu* (Musa Aybek'ten, roman, 2014), *Türk Halklarının Etnik Yapısı* (Nikolay A. Aristov'dan, 2014), *Son Timurlu* (Pirim Kadirov'dan, roman, 2015), *Osmanlı Dönemi Kırım Hanlığı* (Vasilii

D. Smirnov'dan, 2018), *Türk Kavimleri Tarihi* (Hasan Atâ Abeşî'den, 2018), *İskitler* (Boris N. Grakov'dan, 2018), *Avrasya'dan* (L. N. Gumilev'den, 2018), *Son ve Yeniden Başlangıç* (L.N. Gumilev'den, 2018), *Batı Dayatmacılığı ve İslam* (Marcel A. Boisard'tan, 2022).

Fransızca, Arapça, Rusça ve İngilizce ile Özbek Türkçesini çeviri, aktarma yapabilecek kadar iyi biliyordu.

Türkiye'de Özbek Türkçesi ve edebiyatı üzerine en çok aktarma yapan ve yayımlayan bir yazardı. Satmakta güçlük çekeceğini bile bile Türk tarihi, kültürü alanında çok sayıda eseri Arapça, Fransızca ve Rusçadan çevirip kitaplıklarımıza kazandırdı. Ruhu şad olsun!

Semih Sergen

AYK Atatürk Kültür Merkezi Bilim Kurulu Üyesi (1995-2001), *Türk Dili* yazı ailesinden ünlü tiyatro ve sinema oyuncusu, şair ve oyun yazarı Semih Sergen, yaşadığı Muğla'nın Bodrum ilçesinde 6 Ağustos 2022 Cumartesi günü hayata veda etti. Cenazesi, uzun süre öğrenim görüp KTB Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü bünyesinde tiyatro sanatçılığı yaptığı Ankara'ya getirildi. 8 Ağustos 2022 Pazartesi günü DT Küçük Tiyatroda saat 11.00'de düzenlenen veda töreni sonrası, Gölbaşı Mezarlık Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından aynı mezarlıkta toprağa verildi.

Rahmetli Sergen, 13 Mayıs 1931 tarihinde İstanbul Üsküdar'da doğdu. İstanbullu bir aileye mensuptu. Ailenin mal varlığını kaybetmesi dolayısıyla çocukluk ve gençlik yılları yoksulluk içinde geçti. Çoğu zaman çalışarak öğrenimini sürdürdü.

İstanbul Fatih 15. İlkokul, Sarıyer Ortaokulu ve İstanbul Erkek Lisesinde ilk ve ortaöğrenimini tamamladı. Sarıyer Halkevinde 11 yaşındayken tiyatroyla tanışıp sahneye çıktı. İstanbul Erkek Lisesinde tiyatro çalışmalarına ağırlık verdi. Ailesi deniz subayı olmasını istiyordu. Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü sınavlarını gizlice kazandığını öğrenince (1949) öğrenimi-

ne engel olmadılar. Konservatuvarda Nurettin Sevin, Mahir Canova ve Cüneyt Gökçer'in öğrencisi oldu. Tiyatro Yüksek Bölümünü birincilikle bitirip (1954) Devlet Tiyatrolarında profesyonel sanat çalışmalarına başladı. Yaş sınırından emekliye ayrıldığı 1996 yılına kadar Devlet Tiyatrolarında 60'ın üzerinde oyunda başrol oynadı, 40'a yakın oyunu yönetti, sahneye koydu. Kendisi de yedi oyun yazdı. Bunların tamamı DT veya özel tiyatrolarda oynandı. KB Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğündeki Genel Müdür Yardımcılığı görevi sırasında (1976) Bölge Tiyatroları Kanun Tasarısı'nı hazırlayıp TBMM'ye sunulmasını sağladı. Emekli olduktan sonra yakın yıllarda yerleştiği Muğla'nın Bodrum ilçesinde Semih Sergen ve Dostları Tiyatrosunu kurup yöneticiliğini üstlenmişti.

Tiyatro dalında edindiği bilgi ve deneyimi, mezun olduğu Ankara Devlet Konservatuarı (şimdi Hacettepe Üniversitesine bağlı) başta olmak üzere; Gazi, 9 Eylül, Selçuk ve Anadolu Üniversitelerinde tiyatro, sahne sanatları ve televizyon dallarında öğrenim gören öğrencilere aktardı. Ayrıca, Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuarı ile Ankara Ticaret ve Turizm Yüksekokulunda da drama ve diksiyon dersleri verdi.

Güzel sanatların başka bir dalı, tiyatronun beyaz perdedeki uzantısı sinema alanında gelen teklifleri değerlendirdi. 1958'de *Duvaklı Göl* filmiyle sinemaya ilk adımını attı. 40'ın üzerinde film ve TV dizisinde rol aldı. Ayrıca, bazı yabancı filmlerin Türkçe seslendirmesinde hizmette bulundu. Meslektaşları Işık Yenersu ile Türkiye'nin ilk fotoromanında başrolü oynadı.

Semih Serken; başarılı tiyatro oyunculuğu ve yönetmenliği, aktörlük, öğretim üyeliğinin yanı sıra Türk edebiyatında da şair, oyun yazarı kimliğiyle yer edindi. Şiir ve hikâyeleri; *Türk Dili, Varlık, Yeditepe, Türk Edebiyatı, Millî Kültür, Çağrı* ve *Salkım* dergilerinde yayımlandı. 15 şiir kitabı ve bir antoloji/göldestesi bulunmaktadır. Serbest ve hece vezinlerini başarıyla kullandığı görüldü. Âşık tarzı şiirlerinde "Kul Serken" mahlasını kullandı. Atatürk ve Kurtuluş Savaşımızla ilgili şiirlerini *Ölüm Kalım Savaşı* adlı bir kitapta toplayarak Cumhuriyetimizin 70. Yılı'na armağan etti (1993).

Şairliğini; mikrofonik, etkileyici sesiyle güzel şiir okumakla taçlandırdı. Şiir plakları, CD'leri doldurup yayımladı. Mevlânâ, Yunus Emre, Hacı Bektaş Velî ve bazı tasavvuf şairlerinin, Cumhuriyet dönemi şiir ustalarının eserleri, onun bu hizmetiyle öğrencilere, halka ulaştı.

Yazdığı yedi oyun, kitap olarak da basıldı. Ayrıca, radyo ve TV için de oyunlar yazdığı, radyo tiyatrosunda oyunlar yönettiği, seslendirmeler yaptığı biliniyor.

Hikâyelerini *Kutsal Korku* (2008), anılarını da *Erkekler Ağlamaz* (1998) adlı kitaplarında topladı.

AKDTYK Atatürk Kültür Merkezinde, III. Dönem Bilim Kurulu Üyesi (1995-

2001) olarak görevlendirildiğinde Kurumun çalışmalarına önemli katkılarda bulundu.

Başlıca eserleri tür ve ilk yayım yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Şiir: *Burçak* (1960), *Yakarış* (1968), *Niyaz Dalları* (1990), *Eskitemedim Gökyüzünü* (1990), *Ölüm Kalım Savaşı Destanı* (1993), *Nergisleri Bölüşmek* (1995), *Gönüller Işığı Mevlânâ* (1998), *Ne Çok Yağmur Gözlerin* (2000), *Yunus Emre: Kuru yuduk Yaş Olduk* (2000), *Mevlânâ'dan Bugünün Türkçesiyle Aşk Ezgileri* (2003), *İstanbul Kara Sevdâ* (2004), *Balık Kavağa Çıkınca* (2004), *Erenler Sofrası* (2008), *Aşk Olmasa Âlemde* (2010), *Sular Sultanı Hacı Bektaş Velî* (2017).

Oyun: *Çınar Dede ile İhlamur Nine* (1969), *Bir Hilal Uğruna* (1991), *Saz Kafeste Mor Kuşlar* (1994), *Erkek ve Kadın* (1995), *Kardeş Kanı* (2000), *Yunus Dürür Benim Adım* (2016), *Mevlânâ: Aşk ve Barış Çılgılığı* (2016).

Hikâye/Öykü: *Kutsal Korku* (2008).

Hatıra/Anı: *Erkekler Ağlamaz* (1998).

Antoloji/Göldeste: *Göl ve Gönöl/Tasavvuf Şiirleri Antolojisi* (1995).

Semih Serken'in Türkiye'nin sanat hayatında iz bırakan bir yönü de ağaç dağlama sanatçısı olmasıydı. Hat sanatımızın şaheserlerini dağlama tekniğiyle ağaçlara işlemiş ve Türkiye'nin çeşitli illerinde 24 sergi açmıştı.

Dört evlilik yapan Serken'in son eşi DT sanatçısı Ümit Serken'dir. Evliliklerin-

den iki erkek üç kız evladı bulunmaktadır: Burak Serken (oyuncu), Toprak Serken (oyuncu), Yaprak, Yağmur ve Emine Serken.

Türk edebiyatı, tiyatrosu ve sinemasında kalıcı, yüzyıllar boyu unutulmayacak bir isim ve eserler bırakarak aramızdan ayrıldı. Ruhu şad olsun!